

KÖZBESZERZÉSI HATÓSÁG LEGFRISSEBB ÁLLÁSFOGLALÁSAI

Rakovitsné dr. Szini Katalin, főosztályvezető-helyettes, Közbeszerzési Hatóság
DOI: 10.37371/KEP.2023.7.1

A Közbeszerzési Hatóság állásfoglalások formájában ad felvilágosítást a közbeszerzési eljárásokban résztvevő jogalkalmazók számára a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Kbt.) és kapcsolódó végrehajtási rendeleteinek alkalmazásával összefüggő általános jellegű megkeresésekre.

Alábbiakban a Kbt. alkalmazásával összefüggő kérdésekre adott válaszainkat rendeztük sorrendbe, bízva abban, hogy iránymutatásaink nem csak a kérdésfeltevőknek, hanem valamennyi Olvasónknak hasznos információkkal szolgálnak.

Felhívjuk Tisztelt Olvasóink figyelmét, hogy a közbeszerzésekre irányadó jogszabályok alkalmazásával kapcsolatos döntések meghozatala mindenkor a közbeszerzési eljárások résztvevőinek joga és felelőssége. Hangsúlyozzuk továbbá, hogy az állásfoglalásokban megfogalmazott véleményeknek jogi ereje, kötelező tartalma nincsen.

1. kérdés

A közbeszerzési eljárások során ajánlatkérők – támogatási szerződés iránti kérelem benyújtása esetén a Kbt. 53. § (5)-(6) bekezdése alapján – a szerződés hatályba lépését felfüggesztő feltételhez kötik, mely szerint a szerződés azon a napon lép hatályba, amelyen a támogatási szerződés létrejön, a pénzügyi fedezet felhasználhatóvá válik és erről a vállalkozót értesítik. Amennyiben a hatályba léptető feltétel beálltára legkésőbb a szerződés létrejöttétől számított meghatározott időn belül, jellemzően általában 6 hónapon belül nem kerül sor, a szerződés automatikusan, a felek további jognyilatkozata nélkül is megszűnik. Módosítható-e jogszerűen a hatályba léptető feltétel, ha ajánlatkérő úgy látja, hogy az eredetileg megjelölt határidőn belül a hatályba léptető feltétel nem tud megvalósulni, azonban egy későbbi időpontban a támogatási szerződést megkötöti, a pénzügyi fedezet a rendelkezésére áll, és a szerződés hatályba lépésének nem lenne akadály?

Amennyiben igen, a 6 hónapos időtartamot mennyivel módosíthatják a felek jogszerűen, mely módosítást tekinthetjük már olyan mértékű módosításnak, amely új közbeszerzési eljárás lefolytatását teszi szükségessé? Milyen egyéb feltételeket szükséges vizsgálni a feleknek a módosítás jogszerűsége szempontjából?

A Közbeszerzési Hatóság válasza

Álláspontunk szerint a kérdéses esetben két szerződésmódosítási jogalap vizsgálata merülhet fel, melyek közül a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontja szerinti feltételek közül az előre nem láthatóság követelménye – a döntőbizottsági joggyakorlat alapján – nem állapítható meg egy támogatási döntés elhúzódnása esetén. Továbbá jellemzően nem tekinthető – a Kbt. 141. § (6) bekezdése alapján – nem lényegesnek egy olyan módosítás, mely az eredeti felfüggesztő feltételben szereplő időtartamot – nem csekély mértékben – meghosszabbítaná.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

A Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontja alapján a (2) bekezdésben szabályozott esetek mellett a szerződés - a (6) bekezdésben foglalt feltételek vizsgálata nélkül - új közbeszerzési eljárás lefolytatása nélkül módosítható, illetve módosulhat a következő feltételek együttes teljesülése esetén:

- ca) a módosítást olyan körülmények tették szükségessé, amelyeket az ajánlatkérő kellő gondossággal eljárva nem láthatott előre;
- cb) a módosítás nem változtatja meg a szerződés általános jellegét;
- cc) az ellenérték növekedése nem haladja meg az eredeti szerződés értékének 50%-át. Ha egymást követően több olyan módosításra kerül sor, amelyek a ca) alpont szerinti több, egymással nem összefüggő körülmény miatt merültek fel, ez a korlátozás az egyes módosítások nettó értékére alkalmazandó. Az egymást követő módosítások nem célozhatják e rendelkezés megkerülését.

Tekintettel arra, hogy a kérdéses esetben nincs szó sem ellenérték növekedésről, sem a szerződés általános jellegeinek a megváltozásáról, így az előre nem látható körülmények fennállását szükséges kiemelten vizsgálni a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pont körében.

A kérdéses esettel összefüggésben fontos lehet kiemelni a Döntőbizottságnak a D.62/19/2020. számú határozatában foglaltakat, miszerint a Döntőbizottság a szerződésmódosítás szempontjából nem értékelte előre nem látható körülményként azt, hogy az irányító hatóság a támogatási szerződés megkötésére vezető folyamat során több alkalommal a támogatási szerződés megkötéséhez szükséges dokumentumok megküldését, illetve pontosítását kérte, amely miatt mind a támogatási szerződés megkötésére, mind az előleg folyósítására az érintett I. rendű kérelmezett által feltételezett időpontnál későbbi időpontban került sor.

A jogorvoslati eljárás alapjául szolgáló esetben az I. rendű kérelmezett a támogatott projekttel összefüggő közbeszerzési eljárást úgy indította meg, hogy még nem rendelkezett hatályos támogatási szerződéssel, így a teljesítés időpontját azon feltételezés alapján határozta meg (mind a közbeszerzési eljárásban, mind a vállalkozási szerződésben), hogy az általa vélt időpontban már hatályos támogatási szerződéssel fog rendelkezni. Azonban kellő gondossággal eljárva az I. rendű kérelmezettnek – figyelemmel a pályázati felhívás mellékletét képező általános útmutatóra, valamint a releváns jogszabályi rendelkezésekre – előre kellett látnia, hogy van esély arra, hogy a részéről feltételezett időponthoz képest később kerül sor a támogatási szerződés megkötésére és így az előleg folyósítására. Tekintettel arra, hogy az I. rendű kérelmezett egy feltételezésből indult ki arra vonatkozóan, hogy mennyi időt fog igénybe venni a támogatási szerződés megkötése, kellő gondossággal eljárva számolnia kellett volna azzal, hogy a folyamat elhúzódhat.

Tekintettel arra, hogy a jelen esetben feltételes közbeszerzési eljárás került lefolytatásra, így már az eljárás előkészítése során előre látható volt, hogy az ajánlatkérő csak a támogatási összeg birtokában lesz képes a feladat megvalósítására, egyéb körülmény a kérdés alapján nem merült fel, amely ezt befolyásolná. Ennek megfelelően előre tudható volt, hogy csak a támogatás megnyitása biztosíthatja a szerződés fedezetét, így álláspontunk szerint – a rendelkezésre álló információk alapján, – a támogatás elhúzódása nem tekinthető előre nem

látható körülménynek, így ez nem alapozza meg a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontjában írott azon követelményt, hogy az adott körülmény bekövetkezésével az ajánlatkérő – kellő előrelátás mellett – nem számolhattott.

A Kbt. 141. § (6) bekezdése kimondja, hogy a (2) és (4) bekezdésben szabályozott eseteken kívül, a szerződés új közbeszerzési eljárás lefolytatása nélkül akkor módosítható, ha a módosítás nem lényeges. A szerződés módosítása lényeges, ha az eredeti szerződéses feltételektől lényegesen eltérő érdemi feltételeket határoz meg. A módosítást mindig lényegesnek kell tekinteni, ha

- a) olyan feltételeket határoz meg, amelyek ha szerepeltek volna a szerződéskötést megelőző közbeszerzési eljárásban, az eredetileg részt vett ajánlattevőkön (részvételre jelentkezőkön) kívül más ajánlattevők (részvételre jelentkezők) részvételét vagy a nyertes ajánlat helyett másik ajánlat nyertességét lehetővé tették volna;
- b) a módosítás a szerződés gazdasági egyensúlyát a nyertes ajánlattevő javára változtatja meg; vagy
- c) a módosítás a szerződés tárgyát az eredeti szerződésben foglalt ajánlattevői kötelezettséghez képest jelentős új elemre terjeszti ki.

A Kbt. – többek között – akkor engedi egy szerződés módosítását, ha a módosítás nem lényeges. A módosítás lényegességét az eset összes körülményét mérlegelve kell ajánlatkérőnek megítélnie, de figyelemmel kell lennie a Kbt. 141. § (6) bekezdésében megadott korlátokra. A jogalkotó néhány lehetőséget kiemelt, melyet minden esetben lényegesnek kell tekinteni, így ezen körülmények fennállása esetén a szerződés módosítása a Kbt.-be ütközik, azonban egyéb, ezektől eltérő körülmények is minősülhetnek lényegesnek.

Álláspontunk szerint a kérdésben szereplő, a szerződést hatálybaléptető feltételben rögzített időtartam meghosszabbítása alapvetően a Kbt. 141. § (6) bekezdés szerinti szerződésmódosítási jogalapnak sem feleltethető meg. Egy közbeszerzési eljárás tekintetében annak a körülménynek a jelentős mértékű módosítása, hogy a szerződés hatálybalépése a támogatási szerződés megkötésének idejétől függ, melynek eredménytelen eltelte esetén a szerződés nem lép hatályba, olyan módosításnak tekinthetők, amelyek befolyásolhatták volna a részvételre jelentkezők részvételi vagy az ajánlattevők ajánlattételi szándékát. Ekként, a szerződés hatály-

balépésének felfüggesztése, annak időtartamának meghosszabbítása a Kbt. 141. § (6) bekezdés a) pontra tekintettel is jellemzően lényeges módosításnak minősül, amennyiben a körülmények összességét is figyelembe véve az jelentős mértékű. Kiemelendő még a Közbeszerzési Döntőbizottság D.508/12/2022. számú határozata e körben, mely szerint a megkötendő szerződés lényeges feltételét képezi a hatálybalépésének időpontja, melynek ismerete alapvetően befolyásolja, hogy az adott eljárásban mely szereplők nyújtanak be ajánlatot meglévő szerződéses állományuk ismeretében, illetve az árképzésüket, az ajánlati árak kialakítását is ennek ismeretében végzik el. Az adott esetben a Közbeszerzési Döntőbizottság a 100%-os határidőnövekményt lényegesnek tekintette. Ezenfelül a tárgyi határozat a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontja és 141. § (4) bekezdés a) pontja fennállását is vizsgálta [utóbbi hiányát megállapítva]. A Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pont tekintetében a Közbeszerzési Döntőbizottság kimondta, hogy az ajánlatkérő – épp a feltételes jelleg miatt – az eljárás előkészítésétől kezdve tudatában van annak, hogy a forrás nem áll [nem teljes mértékben áll] rendelkezésére, így összességében a hatályba lépés felfüggesztő feltételhez kötése önmagában is jelentős bizonytalanságot jelent, így a felfüggesztő feltétel további meghosszabbítása, azaz a körülmények még bizonytalanabbá tétele előre nem láthatóságra hivatkozással fogalmilag kizárt [említett határozat 47. pont].

2. kérdés

A Kbt. 114. § (11) bekezdése nem szabályozza, hogy az „előző év”-et honnan szükséges vizsgálni, ezért kérdésként merült fel, hogy ajánlatkérő eljárása esetében a felhívás feladását megelőző évet szükséges vizsgálni (2021. év) vagy a bontást követően a bírálatot megelőző évet szükséges vizsgálni (2022. év). Ajánlatkérő a Kbt. 114. § (11) bekezdés szerinti „előző év” árbevételének fentebb leírtak szerinti vizsgálatára vonatkozóan nem tett előírást a kiadott közbeszerzési dokumentumokban.

A Közbeszerzési Hatóság válasza

A Kbt. 114. § (11) bekezdésben szereplő „előző évként” az eljárást megindító felhívás feladását megelőző évet szükséges vizsgálni ajánlatkérő eltérő rendelkezése hiányában.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

A Kbt. 114. § (11) bekezdése szerint az ajánlatkérő a közbeszerzési eljárásban való részvétel jogát fenntarthatja az előző évben, árubeszerzés és szolgáltatás esetén százmillió forint, építési beruházás esetén egymilliárd forint, általános forgalmi adó nélkül számított árbevételt el nem érő azon ajánlattevők számára, akik teljesítésükhöz a jelen bekezdés szerinti feltételnek ugyancsak megfelelő alvállalkozót vesznek igénybe, és akik az előírt alkalmassági követelményeknek a jelen bekezdés szerinti feltételeknek ugyancsak megfelelő más szervezet kapacitására támaszkodva felelnek meg.

Fenti jogszabályi rendelkezésnek megfelelően az uniós értékhatárokat el nem érő értékű közbeszerzési eljárások esetében - a jogszabályhelyben foglalt feltételek megvalósulása esetén - az ajánlatkérő élhet azzal a lehetőséggel, hogy a közbeszerzési eljárásban való részvétel jogát meghatározott árbevételi mértéket el nem érő gazdasági szereplők [tipikusan a kis- és középvállalkozások] részére tartsa fenn.

A Kbt. 3. § 23. pontja alapján a közbeszerzés megkezdése a közbeszerzési vagy koncessziós szerzési eljárást megindító vagy meghirdető hirdetmény feladásának időpontja, a hirdetmény nélkül induló eljárás esetében pedig az eljárást megindító felhívás vagy a tárgyalási meghívó megküldésének, ennek hiányában a tárgyalás megkezdésének időpontja.

A közbeszerzési eljárásban való részvétel tehát a közbeszerzés megkezdésétől, azaz - jelen esetben - az eljárást megindító felhívás feladásától számítható. Ezzel együtt, a Kbt. 114. § (11) bekezdés alkalmazásakor ajánlatkérőnek célszerű egységesen megjelölni az eljárást megindító felhívásban azt az időpontot, amelytől számítva az előző évi árbevételt figyelembe veszi, hogy ezzel biztosítsa az esélyegyenlőség, egyenlő bánásmód alapelve mellett a verseny tisztaságát és nyilvánosságát.

3. kérdés

A Kbt. 12. § (1) bekezdés a) és b) pontja határozza meg, mely vállalkozások közti viszony tekintetében alkalmazható a bekezdés. Mind az a) pontnak, mind a b) pontnak további feltétele az árbevételi adat előírásainak teljesülése? Vagy az a) pont önállóan értelmezendő kivételi eset és a b) pont esetében

kell csak árbevételi adatot vizsgálni? A Kbt. 12. § (1) bekezdés b) pont akként fogalmaz, hogy „előző háromévi átlagos összárbevételének legalább 80%-a”. Helyesen értelmezik-e a fordulatot, ha a megelőző három lezárt üzleti év (2022-2021-2020) árbevételi adatait összeadják és osztják az évek számával és ezen átlagos összárbevételi adatra vetítik rá a 80%-ot?

A Közbeszerzési Hatóság válasza

Álláspontunk szerint a Kbt. 12. § (1) bekezdésben szereplő árbevételi követelmény a Kbt. 12. § (1) bekezdés a), illetve b) pont szerinti esetben is érvényesül, attól függően, hogy a közszolgáltató ajánlatkérő kapcsolt vállalkozásával vagy közszolgáltató ajánlatkérők közös vállalkozásának valamely tagjával kapcsolt viszonyban lévő vállalkozással kötendő szerződésről van szó. A Kbt. 12. § (1) bekezdése szerinti, az Európai Unió belüli árubeszerzések, szolgáltatások, vagy építési beruházásokból a Kbt. 12. § (1) bekezdés a) vagy b) pontja szerinti kapcsolt vállalkozással vagy a közszolgáltató ajánlatkérővel folytatott gazdasági tevékenységből származó árbevételnek a kiszámítása akként történik, hogy a szerződéskötést megelőző három év – tevékenységenként elkülönített – összesített árbevételét kell vizsgálni a közszolgáltató ajánlatkérővel szerződést kötni kívánó szervezet kapcsán.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

A vízügyi, energiaipari, közlekedési és postai szolgáltatási ágazatban működő ajánlatkérők beszerzéseiről és a 2004/17/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, az Európai Parlament és a Tanács 2014. február 26-i 2014/25/EU irányelvének (a továbbiakban: Közszolgáltatói Irányelv) (39) preambulumbekkezdése szerint számos olyan közszolgáltató ajánlatkérő létezik, amely felépítését tekintve több különálló vállalkozásból álló gazdasági csoport, és gyakori, hogy e különálló vállalkozások mindegyikének speciális szerepe van a gazdasági csoporton belül. Indokolt ezért kizárni egyes olyan, szolgáltatásnyújtásra, árubeszerzésre és építési beruházásra irányuló szerződéseket, amelyeket olyan kapcsolt vállalkozásnak ítélnék oda, amelynek fő tevékenysége ilyen szolgáltatás, árubeszerzés vagy építési beruházás teljesítése azon csoport részére, amelyhez tartozik, ahelyett, hogy azokat a piacon kínálná fel. Szintén indokolt kizárni egyes olyan szolgáltatásnyújtásra, árubeszerzésre és építési beruházásra irányuló szerződéseket, amelyeket a közszolgáltató ajánlatkérő olyan közös vállalkozásnak ítélt oda, amelyet több közszol-

gáltató ajánlatkérő az ezen irányelv által szabályozott tevékenységek végzése céljából hozott létre, és amelynek az adott közszolgáltató ajánlatkérő is tagja. Helyénvaló azonban biztosítani, hogy ez a kizárás ne vezessen a versenynek a közszolgáltató ajánlatkérőkhöz kapcsolt vállalkozások, illetve közös vállalkozások javára történő torzulásához; indokolt megfelelő szabályrendszert megállapítani különösen az árbevétel azon hányadára vonatkozó felső határokat illetően, amelyet a vállalkozások a piacon szerezhetnek meg, és amelynek meghaladása esetén elveszítenék annak lehetőségét, hogy az eljárást megindító felhívás nélkül ítélnék oda nekik szerződést, továbbá a közös vállalkozások alapítása tekintetében, valamint e közös vállalkozások és az azokat alkotó közszolgáltató ajánlatkérők közötti kapcsolatok stabilitása tekintetében.

A Közszolgáltatói Irányelv 29. cikkének (3) bekezdése szerint a 28. cikk ellenére, és feltéve, hogy teljesülnek az e cikk (4) bekezdésében foglalt feltételek, a Közszolgáltatói Irányelv nem alkalmazandó olyan szerződésekre, amelyeket:

a) valamely közszolgáltató ajánlatkérő egy kapcsolt vállalkozásnak ítélt oda, vagy

b) valamely, kizárólag közszolgáltató ajánlatkérőkből álló, a 8-14. cikkben meghatározott tevékenységek végzése céljából létrehozott közös vállalat ítélt oda egy olyan vállalkozásnak, amely az említett ajánlatkérők valamelyikéhez kapcsolódik.

A Közszolgáltatói Irányelv 29. cikkének (4) bekezdése szerint a (3) bekezdést:

a) szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződésekre akkor kell alkalmazni, ha a kapcsolt vállalkozás által nyújtott összes szolgáltatást figyelembe véve a kapcsolt vállalkozás előző három évre vonatkozó átlagos összbevételének legalább 80%-a e szolgáltatásoknak a közszolgáltató ajánlatkérő vagy más olyan vállalkozások részére történő teljesítéséből származik, amelyekhez a vállalkozás kapcsolódik;

b) árubeszerzésre irányuló szerződésekre akkor kell alkalmazni, ha a kapcsolt vállalkozás által teljesített összes szállítást figyelembe véve a kapcsolt vállalkozás előző három évre vonatkozó átlagos összbevételének legalább 80%-a e szállításoknak a közszolgáltató ajánlatkérő vagy más olyan vállalkozások részére történő teljesítéséből származik, amelyekhez a vállalkozás kapcsolódik;

c) építési beruházási szerződésekre akkor kell alkalmazni, ha a kapcsolt vállalkozás által teljesített összes beruházást figyelembe véve a kapcsolt vállalkozás előző három évre vonatkozó átlagos összbevételének legalább 80%-a e beruházásoknak a közszolgáltató ajánlatkérő vagy más olyan vállalkozások részére történő teljesítéséből származik, amelyekhez a vállalkozás kapcsolódik.

A fenti irányelvi rendelkezések hazai jogszabályi környezetbe való átültetése eredményeképpen - a Kbt. 12. § (1) bekezdése szerint - a Kbt.-t nem kell alkalmazni

a) a kapcsolt vállalkozással megkötött közszolgáltatói szerződésre,

b) a kizárólag közszolgáltató ajánlatkérők részvételével, a Kbt. szerinti közszolgáltató tevékenység folytatása céljából létrehozott közös vállalkozás által ezen közszolgáltató ajánlatkérők valamelyikének kapcsolt vállalkozásával megkötött közszolgáltatói szerződésre,

feltéve, hogy az Európai Unión belüli árubeszerzések, szolgáltatások, vagy építési beruházások terén az a) vagy a b) pont szerinti szervezet előző háromévi átlagos összárbevételének legalább 80%-a a vele az a) pont szerinti viszonyban álló más szervezettel vagy a közszolgáltató ajánlatkérővel folytatott gazdasági tevékenységből származott.

A Kbt. 12. § (1) bekezdés szerinti kivételi kör alkalmazásának alapvető feltétele, hogy olyan kapcsolt vállalkozással kerüljön sor a közszolgáltatói szerződés megkötésére, amelynek fő tevékenysége a beszerzés tárgyát képező szolgáltatás nyújtása, árubeszerzés vagy építési beruházás teljesítése annak a vállalkozáscsoportnak a részére, amelyhez tartozik. Azaz, a Kbt. 12. § (1) bekezdésében szereplő árbevételi követelmény a Kbt. 12. § (1) bekezdés a), illetve b) pont szerinti esetben is alkalmazandó.

A Kbt. 12. § (1) bekezdése háromévi átlagos összárbevételről szól, a szerződés tárgya – építési beruházások, árubeszerzések, szolgáltatás-megrendelések – szerint elkülönítetten. A Közszolgáltatói Irányelv 29. cikkének (4) bekezdés a)-c) pontjai is akként értelmezendők, hogy az érintett szervezet az árubeszerzéseiből, építési beruházásaiból és szolgáltatásaiból származó árbevételét elkülönítetten köteles figyelembe venni. Az így elkülönített, tárgyvet megelőző három évi összesített árbevételek legalább 80 %-a kell, hogy a közszolgáltató ajánlatkérővel vagy a közszolgáltató ajánlatkérővel/közös vállal-

kozással kapcsolt viszonyban álló más szervezettel folytatott gazdasági tevékenységből származzon.

4. kérdés

Ajánlatkérő közbeszerzési eljárás lefolytatását tervezi gépjárművek javítása tárgyban 12 hónapra (+12 hónap opció). A gépjármű szerviz az elvégzett javítás költségeiről a számlát egyben, az ajánlatkérő részére állítja ki, amit egyrészt az ajánlatkérő (CASCO biztosítás terhére elvégzett szolgáltatások esetén jellemzően az önrész összege), másrészt a biztosítótársaság fizet ki közvetlenül a gépjármű szerviz számára. Ajánlatkérőnél a javítási költség bruttó módon kerül kiadásként elszámolásra, a biztosító által fizetett rész a könyvelésben bevételként kerül figyelembevételre. A gépjárműjavítási szolgáltatás becsült értékének meghatározása során a „teljes ellenszolgáltatásba” a biztosítótársaságok által megtérített rész értékét is bele kell-e érteni a Kbt. 17. § (2) bekezdése értelmében?

A Közbeszerzési Hatóság válasza

Álláspontunk szerint a gépjárműjavítási szolgáltatás becsült értékének meghatározása során a „teljes ellenszolgáltatásba” a biztosítótársaságok által megtérített rész értékét is bele kell érteni.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

A Kbt. 16. § (1) bekezdés alapján a közbeszerzés becsült értékén a közbeszerzés megkezdésekor annak tárgyaért az adott piacon általában kért vagy kínált - általános forgalmi adó nélkül számított, a 17-20. §-ban foglaltakra tekintettel megállapított - teljes ellenszolgáltatást kell érteni. Opcionális részt tartalmazó ajánlatkérés esetén a teljes ellenszolgáltatásba az opcionális rész értékét is bele kell érteni. Mennyiségi eltérés meghatározása esetén a szerződésben megjelölt legnagyobb mennyiséget kell figyelembe venni a becsült érték meghatározása során.

A Kbt. 16. § (1) bekezdés értelmében az adott beszerzési igény tárgyaért (jelen esetben gépjármű javítás) a piacon általában kért/kínált nettó teljes ellenszolgáltatás jelenti a beszerzés becsült értékét, azaz minden olyan költség figyelembe veendő, amelyet a beszerzési igénnyel érintett gépjárművek – ajánlatkérő által előírt esetekben és feltételekkel megrendelt – javítása igényel jellemzően. Mindezt nem befolyásolja az, hogy a gépjármű javítás ellenszolgáltatása milyen konstrukcióban kerül kifizetésre, elszámolásra (többek között az sem, hogy az ajánlatkérőnél a biztosítási konstrukcióra tekintettel esetleg

bevételeként jelenik meg a javításért kifizetett ellenszolgáltatás egy része), így a biztosítótársaságok által megterített rész értékét is figyelembe kell venni. Ezt erősíti, hogy a kérdésben foglaltak alapján a gépjármű szerviz az elvégzett javítás költségeiről a számlát egyben, az ajánlatkérő részére állítja ki.

A Kbt. 17. § (2) bekezdése szerint az árubeszerzés vagy a szolgáltatás becsült értéke a rendszeresen vagy az időszakonként visszatérően kötött szerződés esetében:

a) az előző naptári év során kötött azonos tárgyú szerződés vagy szerződések szerinti tényleges ellenszolgáltatás, módosítva a következő naptári év alatt várható mennyiségi és értékbeli változással, vagy

b) az első teljesítést követő, a következő tizenkét hónap alatti vagy a tizenkét hónapnál hosszabb időre kötött szerződés vagy szerződések időtartama alatti becsült ellenszolgáltatás.

A becsült érték számítása, a részekre bontás tilalma és a szerzési igények mesterséges egyesítése tárgyában kiadott, a Közbeszerzési Hatóság keretében működő Tanács útmutatója (2021.09.30.) alapján a Kbt. 17. § (2) bekezdés szerinti becsült érték megállapítási módszer akkor alkalmazható, ha az érintett szerzési igények rendszeresen, minden évben felmerülnek, és az ajánlatkérő folyamatos működésének biztosítása érdekében az ellátásukra vonatkozó szerződéseket az ajánlatkérőnek minden évben újra meg kell kötnie. E szerzések esetében az uniós közbeszerzési irányelvek – és ennek megfelelően a Kbt. – speciális szabályokat adnak, és a becsült értéket éves szinten rendelik meghatározni.

Adott esetben tehát a Kbt. 16. § (1) bekezdés szerinti becsült érték éves szinten is meghatározható, de opcionális rész esetén annak értékével is számolnia kell ajánlatkérőnek.

5. kérdés

A Kbt. Második része szerinti nyílt közbeszerzési eljárásban az ajánlattevőknek részletes árajánlatot kellett benyújtaniuk, amelyben az egységárak megadásán keresztül tudták megadni a szerződés tárgyát képező takarítási szolgáltatás havi nettó díját, és ezt a havi nettó díjat kellett feltüntetniük az ajánlatukban a felolvasólapon. Az eljárásban ajánlatot benyújtó egyik ajánlattevő az ajánlatkérői előírásokkal szemben a részletes árajánlatában foglalt nettó havi díjának 2 évre vetített összegét tüntette fel a felolvasólapon. Ajánlatkérő a Kbt. 71. §-a szerint felvilágosítás kérés keretében hívta fel ajánlattevőt

az ajánlatában szereplő fenti ellentmondás feloldására. Ajánlattevő válaszában előadta, hogy tévedésből a részletes árajánlatában szereplő nettó havi díj két évre vetített összegét tüntette fel a felolvasólapon, és benyújtotta a részletes árajánlatában foglaltaknak megfelelően módosított felolvasólapot. A módosított felolvasólapon feltüntetett nettó havi díj alapján az ajánlattevő az értékelés során az utolsó helyről a második helyre lépett elő. Ajánlattevő jogszerűen feloldhatja-e az ajánlatában szereplő fenti ellentmondást a felolvasólap módosításával, tekintettel a Kbt. 71. § (8) b) pontjára, illetve arra, hogy a felolvasólap javítására a joggyakorlat alapján csak számítási hiba keretében van lehetőség, azonban a fenti esetben történt elírás nem tekinthető számítási hibának? Ha ajánlattevő jogszerűen nem javíthatja a felolvasólapot, akkor ajánlatkérő érvénytelené nyilváníthatja-e az ajánlatot a Kbt. 73. § (1) bekezdés e) pontjára tekintettel?

A Közbeszerzési Hatóság válasza

Álláspontunk szerint jelen esetben a felolvasólap javítása nem ütközik a Kbt. 71. § (8) bekezdésébe.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

A Kbt. 71. § (8) bekezdése alapján a hiánypótlás vagy a felvilágosítás megadása:

a) nem járhat a 2. § (1)-(3) és (5) bekezdésében foglalt alapelvek sérelmével és

b) annak során az ajánlatban a beszerzés tárgyának jellemzőire, az ajánlattevő szerződéses kötelezettsége végrehajtásának módjára vagy a szerződés más feltételeire vonatkozó dokumentum tekintetében csak olyan nem jelentős, egyedi részletkérdésre vonatkozó hiba javítható vagy hiány pótolható, továbbá átalánydíjas szerződés esetén az árazott költségvetés (részletes árajánlat) valamely tétele és egységára pótolható, módosítható, kiegészíthető vagy törölhető, amelynek változása a teljes ajánlati árat vagy annak értékelés alá eső részösszegét és az ajánlattevők között az értékeléskor kialakuló sorrendet nem befolyásolja.

A Közbeszerzési Hatóság keretében működő Tanács hiánypótlás szabályairól szóló útmutatója (2023. február 20.) kiemeli a Közbeszerzési Döntőbizottság D.527/20/2013. számú határozatát, mely szerint a felolvasólap és a tételes költségvetés egymással összefügg, külön-külön nem kezelhető, így egyik dokumentum sem nevezhető fajsúlyosabbnak a másiknál. Az adott ügyben az érintett ajánlattevő által önkéntes hiánypótlásként becsatolt felolvasólap azonos összeget tartalmazott, mint az árazott

költségvetésben és a szerződéstervezetben feltüntetett ajánlati ár. Az ajánlati árat tulajdonképpen a tételes költségvetés benyújtásával kellett meghatározni, amelynek az érintett ajánlattevő hiánytalanul eleget tett, ténylegesen és teljes körűen a beszerzés tárgyra megtéve ajánlatát. A felolvasólap hiánypótlása – és az abban feltüntetett ajánlati ár – így nem eredményezte sem az ajánlati ár vagy annak értékelés alá eső részösszegének, sem az ajánlattevők közötti verseny eredményének és az értékeléskor [69. § (3) bekezdése] kialakuló sorrend változását.

Jelen esetben a kérdés alapján a részletes árajánlatban az érintett ajánlattevő – az ajánlatkérő előírásának megfelelően – (nettó) havi díjat tüntetett fel, míg a felolvasólapon – ajánlatkérő előírásával szemben – annak 2 évre vetített összegét. Ajánlatkérő ezen ellentmondás feloldására felvilágosításkéréssel fordult az érintett ajánlattevőhöz, aki – arra adott válaszául – a felolvasólapon szereplő összeget módosította, javította a részletes árajánlatában foglaltaknak megfelelően.

Azaz, az ajánlatkérő előírásának megfelelő – egyértelműen és megalapozott módon beazonosítható – megajánlás az ajánlat más részéből megismerhető volt, illetve azon nem változtatott a felvilágosítás megadásával az ajánlattevő, amikor a részletes árajánlatában foglaltaknak megfelelő nettó havi díjat tüntette fel a javított felolvasólapon.

6. kérdés

Ha az egyik ajánlattevő ajánlatában egyrészt olyan építész költségvetést árazott és nyújtott be, melyet az ajánlatkérő a közbeszerzési eljárás megindításakor bocsátott rendelkezésre, és amely költségvetés az eljárás során, a kiegészítő tájékoztatások miatt kétszer is módosításra került, másrészt viszont egyáltalán nem nyújtotta be ajánlatában az ún. kiegészítő építész költségvetést (melyet eredetileg nem, csak a kiegészítő tájékoztatás alkalmával bocsátott az ajánlatkérő rendelkezésre, és melynek összege hozzávetőlegesen másfél millió forint) – sem excel formátumban, sem .pdf formátumban, akkor a Kbt. 71. § (1)-(3) bekezdésében foglalt rendelkezések alapján

1. az ajánlatkérő felhívhatja-e ezt az ajánlattevőt arra, hogy a be nem nyújtott kiegészítő építész költségvetést a felolvasólapon rögzített ajánlati ára alátámasztására nyújtsa be?

2. az ajánlatkérő felhívhatja-e ezt az ajánlattevőt arra, hogy a benyújtott, de nem az utolsó módosítás szerinti építész költségvetését javítsa, és a II. számú kiegészítő tájékoztatás alkal-

mával rendelkezésre bocsátott építész költségvetést nyújtsa be?

A Közbeszerzési Hatóság válasza

Álláspontunk szerint az árazott költségvetés módosítására, kiegészítésére, javítására, illetve a kiegészítő építész költségvetés benyújtására hiánypótlás keretében csak a Kbt. 71. § (8) bekezdés b) pont alapján van lehetőség.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

Azzal együtt, hogy nem ismert az adott közbeszerzési eljárás fajtája, a szerződés tételes vagy átalánydíjas jellege, a kiegészítendő, módosítandó tételek összetétele, mennyisége, mely körülmények befolyásolhatják a kérdések megítélését, az alábbi megállapítások tehetők jelen esetben.

A Kbt. 71. § (8) bekezdése alapján a hiánypótlás vagy a felvilágosítás megadása:

a) nem járhat a 2. § (1)-(3) és (5) bekezdésében foglalt alapelvek sérelmével és

b) annak során az ajánlatban a beszerzés tárgyának jellemzőire, az ajánlattevő szerződéses kötelezettsége végrehajtásának módjára vagy a szerződés más feltételeire vonatkozó dokumentum tekintetében csak olyan nem jelentős, egyedi részletkérdésre vonatkozó hiba javítható vagy hiány pótolható, továbbá átalánydíjas szerződés esetén az árazott költségvetés (részletes árajánlat) valamely tétele és egységára pótolható, módosítható, kiegészíthető vagy törölhető, amelynek változása a teljes ajánlati árat vagy annak értékelés alá eső részösszegét és az ajánlattevők között az értékeléskor kialakuló sorrendet nem befolyásolja.

A kérdés alapján az építész költségvetés az ajánlatkérő – kiegészítő tájékoztatás keretében tett – előírásainak való megfelelés érdekében történő javítása és a kiegészítő építész költségvetés pótlása szükséges.

Mindenekelőtt fontos kiemelni, hogy a szóban forgó módosított ajánlatkérői előírások a költségvetéssel kapcsolatban akkor jogszerűek, ha a módosítás (beleértve a kiegészítő tájékoztatás során rendelkezésre bocsátott kiegészítő építész költségvetést) a Kbt. 55. § (6) bekezdésben foglaltaknak megfelel és adott esetben sor került az ajánlattételi határidő meghosszabbítására [Kbt. 52. § (4)-(5) bekezdés], módosító hirdetmény közzétételére [Kbt. 55. § (1) bekezdés] és/vagy az ajánlattevők

megfelelő tájékoztatására [Kbt. 55. § (3) bekezdés].

Egyebekben minden olyan esetben, amikor az adott költségvetési tételtől az ajánlat érvényessége vagy érvénytelensége függhet, az ajánlatkérő köteles ezzel a tétellel kapcsolatosan a megfelelő, a Kbt. 71. § (1) bekezdése szerinti hiánypótlást, felvilágosítást vagy a Kbt. 72. § szerinti árindokolást kérni, és lehetőséget adni az ajánlattevőknek arra, hogy tisztázhassák az ajánlatuk tartalmával kapcsolatos kétségeket [lásd a Közbeszerzési Döntőbizottság D.20/21/2021. sz. határozatának 48-49. pontját].

Vizsgálandó egyrészt a Kbt. 71. § (8) bekezdés azon fordulata, amely a nem jelentős, egyedi részletkérdésre vonatkozó hibára utal. A nem megfelelően benyújtott költségvetés, illetve a kiegészítő építész költségvetés hiánya alapvetően nem tekinthető nem jelentős, egyedi részletkérdésre vonatkozó hibának, de erre az adott eset körülményeinek figyelembe vételével az ajánlatkérőnek kell megállapítást tennie.

A hiánypótlás megengedhetőségével kapcsolatban általánosságban megállapítható, hogy ha egy teljes egység, munkanem hiányzik, tehát nem egyes konkrét tételek, egységárak hiányosságairól, hibáiról van szó, akkor sem lehetséges a hiány pótlása. Például, az építési beruházásra irányuló közbeszerzési eljárásban benyújtott ajánlat részét képező költségvetés teljes tervfejezete nem valamely egyedileg meghatározható tétel vagy egységár hiányát jelenti, hanem ezeket meghaladó mértékű, az ajánlat egészét érintő általánosabb hiány, ezért a Kbt. 71. § (8) bekezdés b) pontjába ütközne ennek a pótlása. A Közbeszerzési Döntőbizottság gyakorlata is ezt az elvet követi, lásd például a Közbeszerzési Döntőbizottság D.168/16/2020. számú határozatát.

A Közbeszerzési Döntőbizottság a D.168/16/2020. számú határozatában rámutatott arra, hogy a Kbt. 71. § (8) bekezdése alapján átalánydíjas költségvetés esetén nem jogszerű a hiánypótlás, ha nem tett az ajánlattevő szakmai ajánlatot a teljes műszaki tartalomra, mert nem csak valamely tétel hiányzik az ajánlatból, hanem egy komplett költségvetési tábla is, 33 tétellel. A D.168/16/2020. számú határozatában a „Döntőbizottság fontosnak tartja annak rögzítését, hogy az ajánlattevőknek az ajánlataikat úgy kell megtenniük, hogy az vonatkozzon a teljes beszerzési tárgyra, a teljes műszaki tartalomra, mert az ajánlatkérő beszerzési igényére kell benyújtani az ajánlatokat, melynek egyik legfontosabb része a műszaki

leírásban megfogalmazott ajánlatkérői elvárásra adott szakmai ajánlat. Az ajánlatot a beszerzési tárgyra kell benyújtani. Ha valamely ajánlattevő nem teszi meg az ajánlatát a teljes beszerzési tárgyra, a teljes műszaki tartalomra, a hiánypótlási szabályok szerint nem áll fenn jogszerű lehetőség az ajánlat ezen hibájának korrigálására. A szakmai ajánlatnak ugyanis le kell képeznie a műszaki leírásban megfogalmazott teljes beszerzési igényt. A Kbt. 71. § (8) bekezdése határozza meg az ajánlat módosításának korlátait. A Kbt. 71. § (8) bekezdés b) pontja pedig kizárólag nem jelentős módosításra vonatkozóan engedi meg a szakmai ajánlat hibáinak, hiányainak kiküszöbölését. Ennek megfelelően az árazott költségvetés csak valamely tételének, illetve egységárának módosítását teszi lehetővé a törvény, de jogszerűen nem lehetséges egy egész költségvetés utólagos beárázása, és a többi költségvetési tábla tételeinek olyan módosítása, még abban az esetben sem, ha az összességében nem eredményezi az ajánlati ár változását. Hiányzó szakmai ajánlat hiánypótlás keretében jogszerűen nem adható meg pótlólagosan, és a szakmai hiánypótlás nem sértheti az esélyegyenlőséget és a verseny tisztaságának alapelveit. A vizsgált esetben azonban jelentős hibában szenvedett a szakmai ajánlat, teljes munkarészre hiányzott az ajánlati vállalás, a hiánypótlás a kiadott árazatlan költségvetésnek nem pusztán valamely tételét érintette, hanem a nyertes ajánlattevő számos, már beárázott tételt módosított, és egy teljes költségvetési táblát pótlólagosan árazott be, és egészítette ki azzal a szakmai ajánlatot.”

Az ajánlatkérő továbbá az egyedi tétel hiányossága esetén is vizsgálni köteles, hogy van-e annak az adott tételnek önmagán túlmutató, az ajánlat egészére kiterjedő jelentősége, amelynél fogva pusztán ennek az egyetlen tételnek a hiánypótlása is olyan helyzetet eredményez, amely már jelentősnek tekinthető. Lehetséges ugyanis, hogy egyetlen tétel hiányossága is olyan súlyú, hogy ennek az egyetlen tételnek a hiánypótlása is olyan helyzetet eredményez, amely már jelentősnek tekinthető, és lehetséges olyan is, hogy nagy mennyiségű tétel esetében is megengedhető a hiánypótlás.

7. kérdés

A kérdés szerint ajánlatkérő az eljárásában előírta, hogy alkalmazza a Kbt. 81. § (4)-(5) bekezdésében előírtakat. A bontást követően megállapítást nyert, hogy 9 ajánlattevő nyújtotta be az ajánlatát. Ajánlatkérő a felolvasólap tartalma

alapján elvégezte az előzetes értékelést, majd a legkedvezőbb ajánlatot tevő ajánlattevő ajánlatát elbírálta. Tekintettel arra, hogy nem merült fel hiánypótlás az ő esetében, nyertes ajánlattevőnek nevezte meg, a többi ajánlattevő esetében az egyéb információk között rögzítette, hogy ajánlatuk nem került elbírálásra. Az eljárás ex-post ellenőrzése kapcsán felmerült, hogy ajánlatkérőnek ellenőriznie kellett volna a másik 8 ajánlattevő ajánlatát is. Ha a felolvasólap tartalma például számszaki hiba javításával módosításra kerül, az eredményezheti-e a sorrendiség változtatását? Amennyiben a felolvasólap módosítása sorrendiség változtatásával nem járhat, abban az esetben, ha ajánlatkérő előírta a Kbt. 81. § (4)-(5) bekezdésében foglalt alkalmazását, milyen értelemmel bír, hogy az előzetes értékelés sorrendisége szerinti például 3-9. ajánlattevő esetében is a benyújtott ajánlat részletes vizsgálat tárgya legyen? Amennyiben a például 8. vagy 9. sorrendiségű ajánlattevőt is hiánypótlásra kell felhívnia ajánlatkérőnek, akkor a későbbiekben ezek tekinthetők „el nem bírált ajánlatnak”?

A Közbeszerzési Hatóság válasza

Adott esetben sor kerülhet a felolvasólapon szereplő megajánlások módosítására a számszaki hiba javításánál fogva, és így a kialakult sorrend megváltoztatására. A Kbt. 81. § (4)-(5) bekezdés alkalmazása esetén – a rendelkezések bevezetésének célja szerint – ebben az esetben is egyszerűsödik a bírálat folyamata, az értékelési szempontokra tett megajánlások javítása, alátámasztottságának vizsgálata ugyanis nem fedi az ajánlatkérő által egyebekben elvégzendő teljes bírálatot. A Kbt. 81. § (5) bekezdés alkalmazásával el nem bírált ajánlatok „Nem került bírálatra” státuszba kerülnek.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

A Kbt. 81. § (4) bekezdése szerint nyílt eljárásban az ajánlatkérő a közbeszerzési dokumentumokban rendelkezhet úgy, hogy a bírálatnak az aránytalanul alacsony ár vagy költség vagy egyéb aránytalan vállalások vizsgálatára vonatkozó részét az ajánlatok értékelését követően végzi el. Ebben az esetben csak a legkedvezőbb vagy a legkedvezőbb és az azt követő egy vagy több legkedvezőbb ajánlattevő tekintetében vizsgálja az ár vagy költség aránytalanul alacsony voltát, illetve az egyéb vállalások aránytalanságát, és alkalmazza szükség esetén a 72. § szerinti eljárást. Ha az ajánlattevő ajánlata aránytalanul alacsony ár vagy költség, vagy egyéb aránytalan vállalások miatt érvénytelennek bizonyul, az értékelési sorrendben a következő ajánlattevő a

helyébe lép és a szükséges bírálati cselekményeket ennek megfelelően kell elvégezni.

A Kbt. 81. § (5) bekezdés alapján az ajánlatkérő nyílt eljárásban a közbeszerzési dokumentumokban rendelkezhet úgy is, hogy az ajánlatok bírálatát – az egységes európai közbeszerzési dokumentumban foglalt nyilatkozat alapján – az ajánlatok értékelését követően végzi el. Ebben az esetben csak az értékelési sorrendben legkedvezőbb vagy a legkedvezőbb és az azt követő egy vagy több legkedvezőbb ajánlattevő tekintetében végzi el a bírálatot. A 69. § rendelkezéseit megfelelően alkalmazni kell azzal, hogy a bírálat során ilyenkor is biztosítani kell, hogy az összegezésben megnevezett nyertes – és ha az összegezésben meg kívánja nevezni, a második legkedvezőbb ajánlatot tett – ajánlattevő ajánlatának érvényességét az eljárást lezáró döntést megelőzően az ajánlatkérő az ajánlattevő nyilatkozatát alátámasztó igazolások vizsgálatára is kiterjedően teljeskörűen elbírálja.

A Kbt. 76. § (13) bekezdés előírja, hogy az ajánlatkérő a közbeszerzési dokumentumokban olyan előírásokat határoz meg, amelyek biztosítják, hogy az ajánlatkérő az ajánlattevők által benyújtott információkat ellenőrizni tudja annak megállapítása érdekében, hogy az ajánlat mennyiben felel meg az értékelési szempontoknak. Kétség esetén az ajánlatkérőnek meg kell győződnie az ajánlattevő által benyújtott információk helytállóságáról.

A Közbeszerzési Hatóság keretében működő Tanács hiánypótlás szabályairól szóló útmutatója (2023. február 20.) is rögzíti, hogy a fordított bírálat esetében a megajánlás megalapozottságának vizsgálatához feltétlenül szükséges bírálati cselekmények elvégzésére – így a hiánypótlásra is – lehetőség van már az értékelési szakaszban is.

A Kbt. 81. § (4)-(5) bekezdéshez fűzött jogalkotói indokolás szerint „az eljárás lefolytatását egyszerűsíti, hogy amennyiben a felhívásban így rendelkezik, az ajánlatkérőnek lehetősége van arra, hogy az ajánlatok bírálatát – az egységes európai közbeszerzési dokumentumban foglalt nyilatkozat alapján – az ajánlatok értékelését követően végezze el. Ebben az esetben az ajánlatkérőnek lehetősége van arra, hogy meghatározza, hogy csak a legkedvezőbb, vagy az azt követő egy vagy több ajánlat tekintetében végzi el a bírálatot. Ezen irányelvi szabály

nagymértékben megkönnyítheti az ajánlatkérő eljárását, mivel nem szükséges az összes ajánlatot elbírálnia. A fentihez hasonló irányelvi előírások mentén kidolgozott rendelkezés, hogy az ajánlatkérő, amennyiben a felhívásban erről rendelkezik, a bírálóknak az aránytalanul alacsony ár vagy költségre vonatkozó részét az ajánlatok értékelését követően végezheti el, amely szintén egyszerűsíti az ajánlatkérők eljárását.”

Ha például számítási hiba szerepel az ajánlatban, annak javítása a felolvasólapon szereplő megajánlás változásával, ekként az ajánlattevők között kialakult sorrend változásával járhat. Bár technikailag az Elektronikus Közbeszerzési Rendszer (EKR) által „bontott” ajánlatok alapján az EKR által automatikusan generált bontási jegyzőkönyvhöz képest eltérést eredményezhet, a Kbt. 71. § (8) bekezdésébe nem ütköző felvilágosítás megadása, illetve hiánypótlás teljesítése viszont nem jelent sorrendváltást [ahogy azt a Kbt. 71. § (8) bekezdése nem teszi lehetővé].

Az ajánlatok értékelésére, a közöttük lévő sorrend felállítására csak az adott esetben javított, alátámasztott értékelési szempontok alapján kerülhet sor, ellenkező esetben ajánlatkérő az ajánlatok – akár többszöri – értékelését végezhetné el, egy például számítási hiba miatt helytelenül kiválasztott és az igazolások benyújtására felhívott ajánlattevő esetén, amely utóbb a teljes sorrendet is megváltoztathatja.

Amennyiben ajánlatkérő tehát alkalmazza a Kbt. 81. § (5) bekezdése szerinti fordított értékelést, úgy az értékelési sorrend megállapítása előtt az alábbiakat vizsgálnia kell az ajánlatkérőnek valamennyi ajánlattevő esetében:

- amennyiben releváns, az ajánlati biztosítékot az ajánlattevők az ajánlati kötöttség beálltaig az eljárást megindító felhívásban meghatározott mértékben és módon az ajánlatkérő rendelkezésére bocsájtották-e;
- az ajánlatok számítási hibát tartalmaznak-e; amennyiben igen, úgy ajánlatkérőnek fel kell szólítania az ajánlattevőket a hiba javítására;
- az értékelési szempontokra tett vállalások megfelelően alátámasztásra kerültek-e és valamennyi kért dokumentum benyújtásra került-e, különösen pl. a szakember(ek) (többlet) tapasztalatának értékelése esetén.¹

A fentieknek megfelelő értékelési sorrend megállapítását követően szükséges azt megvizsgálni a Kbt. 81. § (4) bekezdés alapján, hogy az ajánlattevők ajánlata aránytalanul alacsony árat tartalmaz-e, e tekintetben szükséges-e árándokolás, továbbá kiegészítő indokolás bekérése.

A Kbt. 81. § (5) bekezdés szerinti fordított bírálat lehetősége irányelvi alapú: az Európai Parlament és Tanács a közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2014/24/EU Irányelv 56. cikk (2) bekezdése szerint nyílt eljárás esetén az ajánlatkérő szerv úgy is határozhat, hogy *a kizárási okok fennállásának és az 57–64. cikk szerinti kiválasztási kritériumok teljesülésének ellenőrzését megelőzően* megvizsgálja a pályázatókat. Amennyiben az ajánlatkérő szerv igénybe veszi ezt a lehetőséget, gondoskodnia kell arról, hogy a kizárási okok hiányának és a kiválasztási kritériumok teljesülésének ellenőrzése pártatlanul és átlátható módon történjen, biztosítva ezzel, hogy olyan ajánlattevőnek ne ítéljenek oda szerződést, amelyet az 57. cikk értelmében ki kellett volna zárni a részvételből, vagy amely nem teljesíti az ajánlatkérő szerv által meghatározott kiválasztási kritériumokat.

A Kbt. 81. § (5) bekezdése alkalmazásakor az értékelési szempontokra tett megajánlások alátámasztottságának, az előzőek szerint szükséges eljárási cselekményeknek (számítási hiba javítása, hiánypótlás, felvilágosításkérés) elvégzése tehát nem meríti ki az értékelési sorrendben legkedvezőbb vagy a legkedvezőbb és az azt követő egy vagy több legkedvezőbb ajánlattevő tekintetében a – teljes – bírálatot, hiszen az egységes európai közbeszerzési dokumentumban foglaltak vizsgálatát nem követeli meg főszabály szerint,² viszont ahhoz, hogy ajánlatkérő megfelelő és alátámasztott vállalkozókat „rangsoroljon”, elengedhetetlen lépések.

Akiket ajánlatkérő a Kbt. 81. § (5) bekezdés alkalmazásával nem bíralt el a fentiek alapján, az összegezés „További információk” rovatában kerülhetnek feltüntetésre oly módon, hogy ajánlatuk sem érvényesnek, sem érvénytelennek nem minősíthetők, hanem „el nem bíralt” ajánlatok lesznek (az EKR-ben „Nem került bírálatra” státuszba kerül).

¹ Szabályossági útmutató ellenőröknek (https://www.palyazat.gov.hu/kozbeszerzesi_utmutatok#).

² Kivételt képezhet az az eset, amikor alkalmassági szempontra épül valamely értékelési szempont, így az arra tett megajánlás az alkalmassági követelménynek való megfelelés ellenőrzését is igényelheti.